СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 113. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ТРАВНЯ 1949. | No. 113. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 17, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки П'ЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном | Тел. „Свободи": BErgen { 4-0807 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 | THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НЕМА ВИГЛЯДУ НА СКОРЕ ЗБІЛЬШЕННЯ РОБІТ

Звіти з двадцяти більших осередків промислового життя виказують, що надії на збільшення робіт з приходом весни не здійснилися і аж на осінь можна буде надіятися поправи. У деяких південних і західних стейтах слідне зменшення робіт. Знавці економічних відносин твердять, що страйки в ключевих промислах і в продукції вугілля можуть вплинути дуже некорисно на іншу промисловість. Юнійні провідники, навпаки, твердять, що підвищення платні для робітників піднесе їхню купівну силу, а це знову причиниться до збільшення кількости станків при праці. Вони твердять, що теперішній стан продукції може гарантувати підвишку життєвої стопи на 50 відсотків. Урядові експерти кажуть, що ще впродовж теперішньої весни й літа піднесеться число джабів, головно внаслідок сезонових робіт на фармах і в будівельнім промислі.

ПАРАДИ З НАГОДИ ДНЯ АМЕРИКАНЦЯ.

З нагоди дня „Я американець", який святкували в різних містах у неділю 15 травня наспіли до пресових агенцій звіти про величаві маніфестації в головних людських середовищах. Патріотичні організації й деякі видавці газет звернули спеціяльну увагу на ці маніфестації з огляду на теперішнє світове положення. У нюйорськім Сентрал Парку зібралося 1,250,000 людей, між ними велика частина чужинно народжених, щоб скласти Америці поновне приречення вірности. Посадник міста, Вилйем О'Дваєр, як перший промовець, виказував, що в Америці чужинно народжені мають повну нагоду з тутешніми автохтонами і пригадав на факт, що він самий є імігрантом з Ірляндії. Член верховного Суду Південної Округи стейту Ню Йорк, Фердинанд Пекора, порівнав умови життя Злучених Держав з умовинами в Совєтах і ствердив, що в Росії людина мусить служити державі і нерозбірчиво слухати голови держави „там людський дух є брутально упідлений, а нарід є позбавлений проводу й вигоди" — казав суддя.

ТОРНАДО В ТЕКСАСІ.

Остин, у стейті Тексаві. — У неділю перелетів незвичайний буревій-торнадо понад Далгарт коло Аморіллo, при чому згинуло значне число людей. Досі відгребано зпосеред звалищ домів вісім небіжчиків, а 60 завезено до шпиталів. Тому, що комунікація з містечком перервана, нема точніших вістей про розміри нещастя.

ГОЛАНД ТУНЕЛ ВІДБУДОВУЄТЬСЯ.

У пятницю минулого тижня підчас перевоження вантажним автом вибухло 48,536 фунтів хемічної матерії карбон дісулфайд в тунелю Голанд, який веде попід ріку Гудсон з Ню Йорку до західних стейтів. Вибух був такий сильний, що попалив авта й вантажні авта, які їхали за і перед транспортом і мало не знищили самої будови тунелю. На щастя ніхто з людей не згинув, хоч кільканадцять попарених перевезено до шпиталів. Від пятниці до неділі направлено один шлях тунелю на стільки що можна переїхати до Ню Йорку. Ночами йдуть праці дальше для відбудови й направок на просторі 600 стіп.

НОВУ ВІЙНУ ПЛЯНУЮТЬ КОМУНІСТИ, КАЖЕ ВЧИТЕЛЬ.

Ню Йорк. — Підчас процесу проти 11 провідних комуністів за навчання людей, як скинути насильну уряд Злучених Держав, складав свідоцтво у пятницю 13 травня дальший свідок уряду, а це черговий замаскований агент Федерального Бюра Інформацій, Джан В. Бленк. Це вже шостий з черги агент цього бюра, які прикидаються комуністами, здобувають між ними важливі становища і сповіщають владу про затії й навчання комуністичного проводу. Бленк був особливо діяльний між автомобілевими робітниками в Дітройті і був делегатом на конвенцію в Атлантик Сіті. Свідок потвердив зізнання попередніх свідків про затії провідних комуністів, а особисто вказав на підсудних Стечела й Винтера як на таких, що виказували потребу викликання перевороту насильним способом.

На курсі Економічної Мобілізації для офіцирів і бизнесовців, який ведеться в Ракефелер Сентер у Ню Йорку, сказав полк. В. Р. Ґолдгард, що марксистський комунізм це режім терору й поневолення і що дорогою світової конспірації міжнародний комунізм підготовляє третю тійну. Положення є тому поважне, казав Ґодард, що комуністів не можна вважати за якусь політичну партію, тільки за організацію, яка має на меті завоювання світу.

Другий учитель на курсі, комадир С. С. Ґолд, виявив, що Совєти перевели в себе найбільшу стандирдизацію промислу, випереджуючи такі держави як Америка, Великобританію й Францію.

ФОРД ПРИЙМАЄ ПОСЕРЕДНИЦТВО УРЯДУ В СТРАЙКУ.

Дітройт. — Президент компанії свого імені, Генрі Форд II, заявив, що приймає посередництво федерального уряду при переговорах з відділом юнії автомобілевих робітників, який веде незаконний страйк уже 12 днів. Форд піддав думку, щоб підчас переговорів піднести ще інші моменти, а не тільки чисто робітничі. Це мало б відноситися до вістей, що страйк викликали комуністи.

360 МІЛЬЙОНІВ НА ПІДВИШКУ ВІЙСЬКОВИХ ПЛАТЕНЬ.

Вашинґтон. — Минулого тижня комісія палати репрезентантів прийняла одноголосно бил про підвишку платень для збройних сил на загальну суму $360,000,000. Бил буде предявлений повній палаті біжучого тижня. Президент передбачив видаток на підвишку в сумі $400,000,000 від 1 липня 1949 р.

Чотири совєтські дивізії борються проти повстанців в Україні

ЗАМІТНІ ІНФОРМАЦІЇ Г. В. БОЛДВИНА В Н. Й. ТАЙМСІ ПРО У.П.А.

Ню Йорк Таймс в недільному виданні подає такі інформації відомого публіциста Гансона В. Болдвина про повстанський рух в Україні та на Кавказі:

„Дві дивізії совєтських військ в Україні і дві на Кавказі допомагають місцевим поліційним силам в переривній але кривавій війні проти анти-комуністичних повстанців на тих територіях — згідно з інформаціями, що продістаються з Росії. Повстанці, які не становлять теперішньої загрози для режіму Москви, проте вони становлять чималу силу. Їхній рішучий спротив, що продовжується ще від часу війни, досі не був зломаний, а періодичні рейди, що їх вони роблять зі своїх гірських і лісових криївок, мають досить великі розміри, щоби вимагати військових і поліційних проти-заходів.

„Україна завжди була розсадником інакодумства в Совєтській Росії, а націоналістичних і сепаратистичних тенденцій в цьому районі московський режім ніколи цілком незломив.

„Підачс і після німецької інвазії за часів війни цей район кипів цивільною боротьбою, а Українська Повстанська Армія, або так звана УПА, стала дуже значною силою. В році 1947 Кремль послав до боротьби проти повстання в Україні Лазаря Кагановича, званого „залізним комісарем", і його чистки та екзекуції, рівночасно зі сильними комбінованими військовими заходами Росії, Чехословаччини і Польщі, поважно ослабили силу УПА.

„Запеклі битви, що часом відбувалися між УПА і відділами МВД (секретна поліція — прим. Н.Й.Т.), вже тепер — як це можна розуміти — не трапляються, але УПА, хоча послаблена, ще виконує періодичні рейди та становить ядро загрозливо поширеного українського підпілля.

„Український повстанський рух зосереджений в Капатських горах, але про деякий спротив повідомлено теж з Буковини та інших областей. Повідомлення з українських джерел вказують на імена деяких провідників повстанських сил, між якими є Бандера, Мельник і Стогул..."

„Дещо менше відомо про повстанську боротьбу на Кавказі, але здається, що повстанці там складаються з козаків, які здезертирували зі совєтської армії, та інакодумців різних типів. Проте, рух має сильну націоналістичну і сепаратистичну закраску, яка характеризує українське повстання.

„Жадна з цих малих „громадянських війн" внутрі Росії не становить загрози для режіму в Кремлі — згідно з найкращими аналістами, які є в цій країні — а сила повстанців зменшується постійно від часу війни. Але у Вашинґтоні вважають характерною ознакою внутрішньо-політичної слабости совєтського режіму, що повстанський рух спротиву, досить великий аби вимагати військових протизаходів, ще існує в так званій монолітичний державі" — закінчує Г. В. Болдвин свої міркування в Ню Йорк Таймсі.

Перше в історії приречення вірности Америці в українській мові

ІМПОЗАНТНА УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ В ПАРАДІ „АМЕРИКАНСЬКОГО ДНЯ" В БАЛТИМОР; ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ З'ЇЗД НОВИХ ІМІҐРАНТІВ В СТЕЙТІ; ГУБЕРНАТОР ПРИВІТАВ НОВИХ ГРОМАДЯН УКРАЇНСЬКОГО РОДУ.

Балтимор, 16 травня. Вчора, в неділю дня 15-го травня, нові українські іміґранти в стейті Меріленд зложили вперше в історії приречення вірности на американський прапор в українській мові. Врочистість приречення відбулася з нагоди великої загальної паради „Ай Ем Ен Америкен Дей", в якій взяло безпосередню і посередню участь понад 700,000 осіб, та з нагоди першого з'їзду нових українських іміґрантів, що приїхали до цего стейту старанням ЗУАДКомітету. На з'їзд прибуло около 400 нових іміґрантів і вже в год. 11-тій рано вони почали перші свої збори у великій авдиторії Петерсон Парк Гай Скул. Збори відкрив голова місцевого Українського Комітету, п. Мармаш, і вони зачалися молитвою, що її відправив місцевий греко-католицький парох, о. Маньовський. Після того зібраних привітав голова стейтової Комісії для Переміщених Осіб, суддя Левкайтіс, та інші члени тої Комісії. Після вияснень голови Маніфестаційного Комітету української групи, п. Приймака, слово забрав екзекутивний директор ЗУАДКомітету, д-р Володимир Ґалан, та в довшій промові з'ясував всі головніші справи, зв'язані з побутом, життям і працею нових іміґрантів в цьому стейті. В майбутньому частину відповідальности за правильне і корисне для всіх наладнування тих справ повинні перебрати самі місцеві нові іміґранти за посередництвом свого власного Комітету. В тій цілі д-р Ґалав уповноважнив двох з-поміж нових іміґрантів, д-ра Завальняка та інж. Куземського, перебрати ініціятиву в створенні такого Комітету, поро-

(Докінчення на стор. 4-тій).

125-МІЛЬЙОНІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВІДСТАЛИХ КРАЇН

Вашингтон, 15 травня. — Адміністрація має вже начерк пляну для розвитку відсталих околиць, як це виявляють урядовці. Основний фонд для цієї справи має виносити $125,000,000, а з цієї суми $75,000,000 мали б дати Злучені Держави, Великобританії, Канада й Франція. Держави, які дістануть допомогу для розвитку мали б скласти додатково $50,000,000. На початок мали б бути взяті до уваги південно-американські країни, а негайно потім Азія, Африка і Близький Схід, а потім Европа.

ЗНАЙШЛИ ЖЕМЧУГИ МІЖ НОВИМИ ІМІҐРАНТАМИ

Митні урядовці, які провірюють пакунки нових іміґрантів із скитальщини, найшли жемчуги при скитальцях, які приїхали до Бостону кораблем „Марін Джомпер" дня 5 травня. Ці жемчуги не були зголошені й тому від тоді йде точніша провірка пакунків іміґрантів. У неділю 15 травня прибув до Бостону корабель „Дженерал Елтіндж" з 8,089 іміґрантами, між якими було близько півтори сотні українців. Сотня приїхала через Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет. У вівторок приїздить до Бостону корабель Роберт Л. Гавз з 30 українцями, а на середу заповіджений приїзд до Сю Йорку корабля „Мерсі".

АЙСЛЕРА ЗААРЕШТУВАЛИ В АНГЛІЇ

Лондон, 16 травня. — Минулої суботи агенти британського Скотленд Ярд заарештували і силою винесли з корабля в порті Саутгемптон відомого московського „ґавляйтера" в Злучених Державах, Ґергарда Айслера. Крім засуду за зневагу Конгресу, проти Айслера ведеться в Америці слідство за цілий ряд інших проступків, зв'язаних з підривною роботою комуністичної п'ятої колони. Він сам був на волі за кавцією 23,500 долярів і минулого тижня скористав з нагоди та намагався втекти нелегально на польському кораблі „Батори". Проте, на кораблі швидко встановлено його ідентичність і як тільки „Батори" заплив на британські води, англійська поліція та американські представники негайно зголосили до втікача свої претенсії. Капітан корабля задовольнився тільки словним протестом проти видачі втікача, але сам Айслер противився виходові з корабля і його винесено силою за руки і за ноги. Англійські власті мають формально розглянути справу американського домагання на видачу Айслера. Польська амбасада в Лондоні, з доручення уряду у Варшаві зложила гострий протест проти цего. Британці протест відкинули. Айслер після арешту заявив, що він є „першим в'язнем Атлантійського Пакту".

ГЕН. КЛЕЙ ЗАКІНЧИВ СВОЮ МІСІЮ В ЕВРОПІ

У ВАШИНҐТОНІ ЙОГО ПРИВИТАЄ ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН І ЧЛЕНИ УРЯДУ.

Берлін, 16 травня. — Перемогою совєтської облоги Берліна та завершенням підготовки до створення західно-німецької федеративної держави американський головнокомандуючим на европейському терені та військовий губернатор Німеччини, ген. Лушіюс Д. Клей, закінчив свою місію в Европі і вчора виїхав літаком з аеродрому Темпельгоф в Берліні в поворотну дорогу до Злучених Держав. Згідно з повідомленнями з Вашинґтону тут його привітає президент Труман та всі члени уряду. На аеродромі в Берліні ген. Клея пращали всі його співробітники, британський командант міста, військові і дипломатичні представники всіх не-комуністичних країн та кількасотна маса німців з посадником міста на чолі. В останньому часі, після повідомлення про залишення ним европейського посту, ген. Клей діставав великі маси листів від німців, що дякували йому за його неуступчиве становище у відношенні до Совєтів та за його справедливість у відношенні до німців. З виїздом ген. Клея з Німеччини верховна американська окупаційна влада переходить вже не на військового, але на цивільного високого комісара. З нагоди закінчення місії генерала Клея в Німеччині місцева й закордонна та американська преса присвятила йому свої перші шпальти, підносячи його великі заслуги для припинення совєтської аґресії та для світового миру.

МОСКОВСЬКА ПРОПАГАНДА ЗА „ОБ'ЄДНАННЯ" НІМЕЧЧИНИ.

Москва, 16 травня. — Місцева совєтська преса з кожним днем більше розпусується про „рух за об'єднанням" Німеччини, як в совєтській так і західних зонах. Закордонні спостерігачі роблять висновок, що власне таке „об'єднання" є головною ціллю зміни совєтської політики, включно з перерванням облоги Берліна. Поділ Німеччини та загострення совєтсько-західних політичних суперечностей було створило сильну перешкоду для дальшого поширення совєтських впливів на захід. Об'єднання Німеччини мало б цю перешкоду усунути.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ТРИ ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСЬКІ КОНСУЛЯТИ В ЕСПАНІЇ.

Мадрид, 16 травня (АП). — Вчора рано вибух бомб пошкодив будинки консулятів Болівії, Бразилії й Перу в Барселоні. Жертв в людях не було. Губернатор провінції заявив, що для доходжень змобілізовано всю кримінальну поліцію области. Факт, що бомби підложено під консуляти трьох південно-американських країн, які в останньому в Об'єднаних Націях домагалися скасування обмежень дипломатичних зв'язків з урядом ген. Франка, вказував би на політичну демонстрацію противників режіму ген. Франка внутрі самої Еспанії.

ГОЛОСУВАННЯ В СОВЄТСЬКІЙ ЗОНІ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 16 травня. — Сьогодні в совєтській зоні Німеччини і в совєтському секторі Берліна продовжується зорганізоване комуністами голосування у виборах до третього „народного конгресу" та — згідно зі совєтськими твердженнями — за об'єднання Німеччини, за швидкий мировий договір та за відкликання окупаційних військ. Голосування почалося вже вчора і в цьому першому дні мало віддати свої голоси вже 52% з усіх 14,000,000 управнених до голосування німців. Кінцевою ціллю цего голосування є вибрати делеґатів до проєктованого большевиками „народного конґресу", що має затвердити приготовану комуністами конституцію східно-німецької „народної демократії".

ІРАН ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД СОВЄТІВ ЗВОРОТУ ДОВГУ.

Тегеран, 16 травня. — Іранський уряд формально зажадав від Совєтів сплати їхнього довгу, що виносить понад 12 тонн золота, около 9,000,000 долярів та понад 11,000,000 долярів в іранській валюті, що їх Совєти винні Іранові від другої світової війни, за постачання та прислуги. Совєти ніколи не дали будь-яких вияснень чому вони ще досі цего свого боргу не сплатили і теж не виявили охоти його сплатити.

ЗАХІДНО-НІМЕЦЬКА ДЕРЖАВА БУДЕ ПРОГОЛОШЕНА 23-го ТРАВНЯ.

Франкфурт, 16 травня. — Місцеві парляменти 11 західно-німецьких країн поспішають з ратифікацією ухваленеї Парляментарною Радою в місті Бонн конституцію західно-німецької держави. Дебати і голосування над цею конституцією в поодиноких парляментах мають початися вже завтра. Сама західно-німецька федеративна держава має бути проголошена формально в дні 23-го травня, отже в той сам день, як в Парижі почнеться конференція Ради міністрів знакордонних справ чотирьох великодержав над проблемою цілої Німеччини.

КОМУНІСТИ НА ПЕРЕДМІСТЯХ ШАНҐАЮ.

Шанґай, 16 травня. — Комуністичні війська дальше затіснили своє кільце навколо Шанґаю, вступивши вже на його західні передмістя, у віддаленні на приблизно 8 миль від центру міста. Здогадуються, що черговим кроком комуністів буде відтяти це місто теж від моря.

СОВЄТИ ОБВИНУВАЧУЮ БРИТАНЦІВ ЗА „ПРОВОКАЦІЮ".

Москва, 16 травня. — Офіціяльний орган совєтської фльоти, „Красний Флот" обвинувачує британців в „провокативній" інтервенції британських воєнних кораблів в совєтській риболовській флоті недалеко Рибацького острова.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НАРОДУ ЗА ВЧИНКИ ВЛАДИ

В часі війни з гітлерівською Німеччиною було багато мови на тему відповідальности цілого німецького народу за націстичні злочини. В розгарі боротьби було тоді мало таких, що згідно з американськими ліберальними поглядами боронили б німецький нарід, а скидали вину тільки на націстівський режим. Навіть деяка американська преса домагалася визнати винуватим цілий німецький нарід і відповідно до цього його покарати. В цьому дусі зродився, наприклад, плян Морґентава. Та як війна скінчилась, почали люди щораз більше мякнути, а згодом визнали навіть і плян Морґентава абсурдним, зродженим з пімсти. Проте поширено відповідальність за німецькі злочини таки на більше число людей, на таких, яких давніше в подібних випадках взагалі не потягали до відповідальности, чи вважали тільки невинними виконавцями приказів вищої влади. Про ці справи ще й тепер говорять, а думки далі поділені, як щодо відповідальности цілої нації за провини, так і тих, що стоять на її чолі, чи теж є тільки виконавцями варварських законів чи приказів влади. Але навіть ті, що принципово звільняють нарід як цілість від відповідальности, стверджують, що деякі народи видають з себе таких письменників, філософів, педагогів чи політиків, які зводять їх на манівці й викривляють їх мораль, а вони, замісць це відкинути, ідуть за такою наукою і погубними кличами, так, як це сталося з Німеччиною та німцями.

Нагадуємо ці речі з приводу дуже цікавої статті російського старого імігранта Г. П. Федотова п. н. „Нарід і влада", яку помістив російський „Новий Журнал" (ч. 21). Федотов відомий з глибокої аналізи російських питань, звязаних з будуччиною Росії. Він теж добре відчуває душу тих народів, що входять в склад СССР і бажали б жити вільним і самостійним державним життям. Тепер узявся Федотов розвязувати чесно й справедливо інше важне питання, а то питання відповідальности російського (русского) народу за його владу і провини.

Г. П. Федотов є тої думки, що „нарід є відповідальний за державу і посередньо за владу, яка представляє державу: відповідає або за те, що її ухвалює, або за те, що її терпить". У відношенню до відповідальности російського народу за большевизм Федотов пише таке: „Сказати, що комунізм не має нічого спільного з російським народом, значить сказати побожну брехню, дуже поплатну для промовця на російськім політичнім мітінґу, але викликуючу сміх у кожної чужої авдиторії". Що більше, „ті самі люди" — пише Федотов — „які вчора робили німецький нарід відповідальним за Гітлера, ніяк не хочуть відповідати за Сталіна, ні особисто, ні громадно".

Вважаємо, що слова, сказані Федотовом, є словами щиро думаючої людини, яка бажає свому народові добра. Нам здається, що коли б російська еміграція мала хоч кілька Федотових, то вона скоро зрозуміла б теж і духовий та політичний настрій різних народів, що їх силою затягнено в склад давньої Росії чи в СССР та чому саме є в тих народів такий сильний самостійницький рух. А якби вона це зрозуміла, тоді куди скорше можна б повалити кремлівську диктатуру та визволити всі народи, що мучаться через неї, а теж дати змогу цілому світові легше віддітхнути та подумати над справжнім миром і справедливим ладом. Тоді певно настало б теж приязне відношення різних народів і до російського народу.

При цьому хочемо ще додати, що добре було б кожному народові не тільки блестіти тим, що гарне й шляхотне, але теж мати мужність визнати, що є в нього погане й брати за нього відповідальність. На тому нарід нічо не втратить у думаючих людей та народів, а ще здобуде повагу, особливо тоді, коли в парі з признанням йтиме намагання благородне й гарне скріпити, а погане ліквідувати.

Чи можливий 200-річний мир?

З нагоди покінчення бльокади Берліна записала преса знаменні слова британського міністра закордонних справ, Ернеста Бевина, сказані підчас його побуту в тому місті останнього тижня:

„На овиді перед европейськими державними мужами майорить мир, який може перетривати 200 років. Ми потерпіли б невдачу, якщо б ми того не осягнули".

Бевин прибув до Німеччини, щоб належно підготовити конференцію міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, призначену на 23. травня. Він надіється, що конференція осягне далеко більше ніж наладнання німецької справи. „Ми маємо цим разом признати до наладнання відносин з таким успіхом, щоб можна було завести в Европі лад на правдивих підставах. Ви мали вже Наполеона, Кайзера й Гітлера, які говорили про обєднання Европи, але хотіли осягнути це шляхом насилля. Ми бачимо, що народи самі мусять зійтися разом. Щоб це сталося, нам треба створити відносини, серед яких вони будуть мати спроможність зійтися разом. На це треба багато часу, багато терпеливости й багато праці".

З цих слів можна б заключати, що Бевин як представник Західних Аліянтів, має на думці щось справді велике. Зрештою про великі справи й наміри Західних Аліянтів чуємо майже щодня. Клопіт тільки зі способами й засобами, як це осягнути.

200-річний мир Бевина це ніщо інше, як ідея „Вічного Миру", про який мріють чоловіколюбці від віків.

Під теперішню пору комунізм, очолюваний московським Політбюром, перебрав на себе ролю давніх руїнників миру, отих напасників (володарів і народів), що воювали, щоб загарбувати чужі землі й опанувати світ. Це тепер робить Москва. Демократії це вже зрозуміли і придумали Північно-Атлантійський Оборонний Пакт, щоб таким чином спинити дальшу агресію Москви. Знов для поширення моральних сил проти війни і для втримання „Вічного Миру" створено в 1944 р. Організацію Обєднаних Держав. Тому, що ця організація не може наразі сповняти своїх цілей якслід через советське саботування, повстала ще Европейська Рада для сформування Злучених Держав Европи. Вона перебудитиме в Европі народні ідеї Атлантійського Чартеру і Обєднаних Держав.

Знесення бльокади Берліна вказує, що Совети рахуються з силою, яку представляють демократії, обєднані в Північно-Атлантійськім Оборонним Пакті. Отже заважила тут сила, проте демократії приготовляються теж і на можливий новий советський замаскований наступ. Тому вони з такою енергією натискають на сформування Західної Німецької Держави, а теж відверто кажуть німцям, що не заберуть своїх військ з Німеччини.

У Вашингтоні оприлюднюють створення Міждепартаментової Комісії Внутрішньої Забезпеки проти підривних діянь, а це вказує, що Америка вже приготована на приборкання внутрішніх про-советських ворогів, якщо зайшла б потреба. Свідоцтва, складені на суді в Ню Йорку проти провідних комуністів і допити різних знавців в конгресових комісіях над московськими плянами щодо Злучених Держав, вказують на дійсну потребу такої комісії.

Сенатські провідники приспішують ратифікацію Північно-Атлантійського Оборонного Пакту з огляду на конференцію міністрів Чотирьох Потуг. Це має на цілі переконати потенціяльних ворогів Західної Европи, що Америка думає про мир, але одночасно серіозно приготовляється на всілякі несподіванки.

Так підготовляється „Вічний Мир", и такий, що на думку Бевина триватиме понад 200 років. Останній період миру на світові розміри, тобто той, що запанував після упадку Наполеона, тривав 100 років. „Малі" війни в тому часі не змогли захитати рівновагу світу й тому людство почало вірити, що „Вічний Мир" є справді можливий.

Після останніх двох світових воєн і руїни викликаної комунізмом, світ потребує миру для відзискання втрачених сил і для розвитку нових. Коли після-наполеонський мир перетривав сторіччя, то після-гітлерівський і після-большевицький мир міг би перетривати найменше 200 років, заповіджених Бевином. Що таке можливе, ми теж переконані, але під одною умовиною: Як не стане сліду по кремлівсько-большевицькій диктатурі. Все інше — фантазія.

Улас Самчук.

У рабстві Миргороду

Бо вся політика Москви спрямована на те, щоб усю Україну тримати в стані і на рівні сірої провінціяльности.
Юрій Шерех.

Великий Микола Гоголь, що мав наздвичай гостре око, щоби бачити слабі місця кожної суті, оцінюючи імперію Романових як явище духово-політичного порядку, вважав, що найслабшим місцем і либонь основним висловом Росії є її велика відлеглість від життедайних центрів діючої первокультури контитенту, до якого вона в своїй основі належить. Росія, які б вона не обіймала географічні простори, були лишень величезною періферією малої простором, але великої своєю культурною суттю Европи Лондону, Риму, Берліна, а передовсім — у той час — Европи Парижа.

Для ствердження цього він дав невміручі зразки такої Росії у своїх „Метрвих душах", „Ревізорі", а між ним, як памятаєте, у „Історії, як посварились Іван Іванович з Іваном Никифоровичем" — тих славетних Іванів Довгочхуна й Перерепенка зі славного міста Миргороду, що вславилось знаною калюжою перед його волосним управлінням. Один Іван мав лице редькою вверх, другий редькою вниз. Посварились вони, як відомо, за гусака, чи краще за саме це слово, після чого нерозлучні приятелі стають смертельними ворогами.

Історія гідна уваги. Є то жарт, але з першого слова того жарту повіє на вас упиричним макабризмом дійсности того якраз середовища, де родяться, ростуть і зріють подібного роду жарти. Собакеєвичі, Манілови, Коробочки та Довгочхуни з Перерепенками — квіти чистої культури духового клімату того простору. Погрузлі в мізерію безвихідного всепожераючого оточення, вони, порожні внутрі і жалюгідні назовні, не мають ані сили, ані розуміння рішати найпростіші завдання своїх бідних буднів.

Природа не терпить крайностей. Чим далі до бігунів, тим менше життя. Надмірна урбанізація призводить до розпаду моралі людини, але те саме діється в атмосфері надмірної „тиші", „далеко" від центрів руху творчої мислі, там де все стоїть.

Гоголя, а за ним і всіх нас очевидно більше хвилює це останнє — „там де все стоїть". Україна своєю історією і географією була засуджена на довготривалу провінцію. Провінцію дуже яскраво висловлену, провінцію в її справжній чистій культурі. Можливо ні один народ з великих народів Европи, беручи це поняття універсально, не був засуджений на таке виснажуюче поневіряння в атмосфері духової непорушности, як саме наш народ. Підбитий сусідами, розкраяний границями, він попадає в положення далеких, закинутих провінцій часто навмисне і штучно плеканих з тим простим розрахунком, щоб згасити там всякий відрух в бік оживлення культуротворчого руху. І треба нам висловити признання, що ми виявились досить придатним для такої ролі елементом.

Провінціональність нашої духової суті набирає просто застрашаючих розмірів. Перерепенки і Довгочхуни з Миргороду стають нашими синонімами не в переносному, а в прямому значінню. Сам термін „хахлацтво" надзвичайно гарно означив явище. Ми так далеко відірвались від культури заходу, що чим далі ми йшли на захід нашої географічної території, тим далі ми відходили від того ж заходу. Окраїни наших західних територій зберегли в собі недоторкальність повну і нагадують вони під кожним оглядом прекрасний музейчик нашої досить не близької минувшини, кілька віків віддаленої від сучасної нам культурної Европи.

І взагалі поняття Україна в первоїстоті було поняттям вияскравленого і згущеного провінціоналізму. Найкращий вислів тому її духова словесна творчість. Котляревський і Квітка це первотипи літератури провінції. Гоголь, що боявся цього, втік до Петербургу і ми це звемо зрадою, але в ті часи питання такої „зради" було питанням дуже відносним, головно ж у ті часи була вирватись з Миргороду, далі від Перерепенківської дійсности, знайти від цього якесь більш безпечне місце і почати щось власне діяти. І єдиним таким безпечнішим місцем тодішньої імперії був Петербург — те „вікно в Европу", силою вирубане одним із деспотів імперії. І коли наша нація була готова родити Шевченка, вона понесла ту дитину також до тієї ж колиски, бо загроза окотляревщиння і оквітчиння нового народженця була надто велика. І коли Шевченко побачив та пізнав Україну, це сталось тому, що він знайшов для себе вище місце бачення. Він підійшов до „вікна", в яке хоч і не вповні, але все таки йшло світло, подібне до цього, що освітлювало діла Шекспіра, Гете, Леонардо да Вінчі.

Вся енергія творчих людей нашої нації пішла на збореннія власне своєї провінційности. Рутенство, тверді знаки, осы „проблеми", що займали увагу цілого покоління часу Драгоманова-Франка. І це в той же час, коли тут же побіч рішали проблему стратосферних віддалів та проблему перебудови світу на нових основах. Опір нашої провінції був такий значущий, що з ним йшли на компроміс найздібніші одиниці народу. Недосконалість стилю й мови в творах найвизначніших представників нашої літератури, особливо західних її провінцій, свідчить вимовно, якою нелегкою справою було той опір зломати. А мова, це не звичайна філологія. Мова це мисль, а мисль це чинність. Коснозична незграбність мови означає таку ж незграбність кожного поступування людини в її практичному життю. Розуміється, беремо це явище в генеральних, озагальнених виявах.

Провінція, кажучи популярно, перейшла до нас, як спадщина віків з покоління в покоління. Вона врілась в тільця нашої крови і в найглибші тайники нашого духа. Фізичне і духове єство нашої раси пересякнуте принципою того явища і воно якраз зумовило нас перед лицем історії в такому, а не інакшому вигляді. „Баня, ваня, купел" — бачили ми вивіску на лазні в Ужгороді. То не була вивіска на лазні того міста, то була вивіска на духовому обличчю того міста. Наша газета, стиль її статей, наголовки, все то те саме. Наша література, наша музика, наше поводження, весь наш побут — все то вислів знов таки того самого впливу. І коли ми так жорстоко вичуваємо несправедливість положення, в якому знаходимось, ми несвідомо переживаємо наслідки первопричин явища, бо це все одно від чого люди терплять — від образи гусаком, чи поневолення нації. Головне — безрадність виходу з положення, брак логіки діяння, безперспективність та лінивство думки, що вічно і безупинно гамує народження ідей. А без нових ідей ніяка справа не може бути рішена.

(Дальше буде).

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обовязком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

30)

— Нехай мені тепер голову здіймуть, а я не зречуся того, що побачив на власні очі. Заснув безбожником, а прокинувся віруючим... За це мені й термін дали.

— То розкажіть же нам, що ви там бачили на тому світі? — попросили жінки.

— Про це я розповідати тут не буду, а колись іншим разом розкажу, якщо будемо разом...

Пізніше я зустрічав його в Яйському таборовому пункті.

— Коли ж ви розкажете нам про свої сновиди? — спитав я його якось.

Він пригадав мене, трохи подумав і спокійно відповів:

— Колинебудь розкажу.

Але так і не розповів він нам про свій сон.

Після вечірнього чаю оповідачі розійшлись по своїх кутках спати, лише кілька харків'ян та один ростовець далі продовжували розмову. Один із них, якого в вагоні за його українську мову, звали „самостійником", пояснював іншим:

— В історії — і всесвітній і окремих народів є два боки: „парадний" і „чорненький"... І, щоб правильно орієнтуватися в подіях, треба до історії цієї підходить з „чорного" входу. Ось усі, наприклад, хоч і жартома звуть мене самостійником і уявляють, що це розумно й дотепно. А якщо докладно розібрати цю справу, то вийде зовсім інше уявлення про це слово. Справа ця, як відомо, почалась від Івана Мазепи, який затіяв боротьбу з Петром 1-м. І справді, як мав учинити гетьман Мазепа, що стояв на чолі автономної України, коли від цього азіятського деспота Петра життя нікому не було?

Сотні стрільців карав на смерть, тисячі замучив на каторзі, сестру Софію і першу жінку замордував у манастирях, розкольників-старообрядців душив, як мух, громив усіх праворуч і ліворуч, нарешті, єдиного свого сина уз'язнив у равеліні, а потім скарав на смерть... Ви розумієте, — рідного сина?! А мучив його як? Ввійде в равелін і таким от лютим звірем дивиться на мученика, як той цілує йому чоботи і просить пощади... І у відповідь на це, батько б'є нещасного ногою в зуби, перекидає його шкеребеть і виходить, щоб вигадати нові тортури для мученика... Скажіть, будь ласка, чи могли б ви так учинити із своїм сином? Чи могли б ви з диявольським спокоєм вислухувати ридання нещасного сина, ув'язненого в льоху, або мученого катом, а потім „на закуску" дати йому чоботищем у зуби і йти на бенкет царедворців? Чи могли б ви, після всіх терзань і мук свого єдиного сина, нарешті, вбити його? Звичайно, ні, якщо ви не садист і не потвора. А цей сифілітик і садист міг... І за що його зробили потім „благочестивішим" імператором, та ще й „великим"? Ходімо далі чорним ходом історії. Десятки тисяч українських козаків і російських кріпаків гине в болотах Фінської затоки, щоб на їхніх кістках побудувати Петербург. Як відомо ж, тільки під один фундамент Ісаківського собору забито було десять тисяч сосонових паль і стільки ж людських істот!.. І хоч би на фундаменті цьому, для гармонії, побудували тюрму чи казарму, а то збудували храм, де буде довершуватись безкровна жертва Богові... І ось ви, скажемо, молитеся Йому про добро й милосердя, кличучи „Отче наш", а під вами хрустять кістки десяти тисяч безвинних мучеників...

Ви відчуваєте, який жах устає з цієї молитви і спід цього храму?! Далі. З повією зв'язався, блюзнірствував над чудами, православними святинями і іконами, церкву обезголовив і перетворив її на „відомство" і, замість патріярха, посадив себе, постійного п'яницю і безбожника... І коли від нього втекли його жінка й рідний син, то що лишалось робити вільнолюбному українському гетьманові? На сваволю деспота відповісти боротьбою! (Пригадайте долю Полуботка). І ви, на місці Мазепи, не могли б інакше вчинити. Така історична правда про „чорний" хід.

Я вірю в те, що рано чи пізно, а Україна наша знов стане вільною і самостійною нацією. Свобода воля нашого многострадального народу в цьому історичному питанні скаже своє рішуче і останнє слово... Захоче жити самостійним державним устрієм — ніхто нехай не сміє йому цього заборонити... Але нам, її нещасним синам, одне вже дуже добре відомо, що наш народ, позбавившись кривавої диктатури Кремля, ніколи не забажає знов повторити Богом і людьми проклятої т.з. Жовтневої революції з усіма її диявольськими наслідками...

— Яка жахлива річ, ця історія! — вигукнув ростовець. — Подивишся, як ви висловились, з парадного входу — культура, цивілізація, Невський Проспект, палаци, монументи, письменники, бібліотеки... А заглянути із чорного входу — суцільний кошмар і злочин! Спитайте українських націоналістів, хто такий Мазепа? Скажуть: великий герой. А хто Кочубей та Іскра? — зрадники. Спитайте про це саме російських великодержавників і відповіді будуть діяметрально протилежні. Хто такий Суворов? Великий полководець для росіян і великий могильник для Польщі, для її патріотів... Та сама особа — з однієї дзвіниці має вигляд благочестивішої, великої, світлої й святої, а з другої — злочинної, порочної, нікчемної...

Значить, правильно запевняють марксисти, що буття визначає свідомість. Виходить, що нема об'єктивної істини нормативу чи вимірювача для визначення, що добре і що

(Продовження на стор. 4-тій).

М. Хом'як.

В обороні Церкви і Нації

(Памяті Преосвященного Кир Йосафата Коциловського.)

6)

Радість з смутком обнялись.

В таких то умовинах доводилося працювати Преосвященному Кир Йосафатові аж до 1 вересня 1939 р. Якщо взяти ще до уваги, що владика був кількакратно важко занедужав і мусів піддатись важкій операції, то матимемо доволі всебічну картину його терпінь. Але — як воно звичайно буває в житті кожної людини — по терпіннях приходять і радісні хвилини. До таких можна зачислити величаву академію в честь дорогого владики в Сяноці в 1939 р. з висловами заяв синівської відданости у відповідь на нагінку москвофілів і поляків проти Кир Йосафата, далі масові свята під гаслом „Українська Молодь Христові" в Турці, Лежайську і Синяві (в інших містах і містечках перемиської епархії влада заборонила ці свята) і вкінці коронація чудотворної ікони Матері Божої в Самборі. Вони були вигодою тисячам вірних заманіфестувати не тільки свої національно-релігійні почування, але й виявити свою пошану та синівську відданість свому владиці у незвичайно складних умовинах його дійсно трудної і вельми відповідальної праці. Преосвященний Кир Йосафат видержав на свому становищі, мов вояк на стійці, і за Польщі з її божевільною політикою супроти українців, і за пізніших окупантів: большевиків від кінця вересня 1939 р. до 25 червня 1941 р., німців аж до приходу большевиків удруге з кінцем липня 1944 р. і понад рік ще раз під поляками. Вони й арештували хворого владику у вересні 1945 р., перевезли до вязниці в Ряшеві, де він перебував аж до лютого 1946 р., і там знущались над ним, щоб виеднати добровільне зречення із свого становища як перемиського епископа та висловити свою згоду на переїзд до СССР. Опісля арештували його в 1946 р. удруге і передали большевикам, які вивезли його на Схід.

Преосвященний Кир Йосафат, як добрий пастир, залишався ввесь час із своїм стадом і не покорився насильству ніодного з трьох жорстоких окупантів, хоча як важко доводилось жити під ними (часто без засобів до життя, як ось за большевиків, переживати всякі пониження, терпіти насмішки підчас основних трусів НКВД., пережити три дні у пивницях в перших трьох днях німецько-большевицької війни від 22—25 червня 1941 р., коли то гарматні стрільна ушкодили палату, що немов чудом заціліла серед полумені і звалищ порозбиваних сусідніх домів. Усі ці переживання дуже сильно відбились на здоровю владики, який ще 23-го вересня 1942 р. зміг відсвяткувати 25-ліття на старовинному перемиському престолі. З цієї нагоди від 20 до 23 вересня 1942 р. відправлялись у катедральному храмі Служби Божі і молебні в намірені владики. В неділю, 20 вересня, в год. 9.30 вранці ввели владику Йосафата з процесією з палати до катедрального храму, де ювілята привітали члени Капітули. Опісля владика станув до торжественної Служби Божої в асисті відпоручника оо. Василіян о. Теодоровича, ЧСВВ., о. пралата Решетила, оо. крилошан: Денька, Кузича та І. Качмара, діяконів і пристоящих. Почесні місця зайняли: епископ-помічник Кир Григорій, представники чернечого і світського духовенства, представники установ та організацій і лави українського громадянства. Підчас Служби Божої виголосив парох катедрального храму о. пралат В. Гриник проповідь з нагоди 25-ліття Кир Йосафата на владичому престолі і відчитав гратуляційне письмо від Папи Пія XII. та кардинала Тіссерана, секретаря Конгрегації для Східної Церкви. По Службі Божій промовив до вірних сам Ювілят, дякуючи всім за ювілейні побажання, а опісля передав вірним апостольське благословення.

В 1947 р., себто 5 років пізніше, Кир Йосафата не стало в живих. Його помічник, епископ Григорій Лакота, опинився теж в одному з безчисленних концентраційних таборів на півночі. Майбутній історик, маючи до свого розпорядження джерельні матеріяли й документи, зможе всесторонньо висвітлити заслуги всіх трьох Князів Церкви, правдивих мучеників: Кир Андрея, Кир Григорія Хомишина і Кир Йосафата Коциловськгоо, які ввесь час трудилися для своїх вірних, церкви і рідної нації. Ми не знаємо, в яких умовинах коротали своє життя оба останні Владики. Одначе нема двох думок, що важка преважка боротьба Кир Йосафата за душі своїх вірних впродовж майже 30 років, далі жорстоке винищування в останніх роках українського населення на Посянні і на Лемківщині (хочби для прикладу назвати вирізання всього населення з немовлятами включно в Завадці Мохорівській і Павлокомі та погром поляками вірних на Великдень в архикатедральному храмі в Перемишлі в 1946 р.) і вкінці життя в тюрмі вкоротили дні життя Владики-страдника. Тому память про Покійного переходитиме „від рода в рід".

І нині мільйони замучених і мучеників за свою віру і націю разом з Владиками-страдниками заносять благальні молитви до Всевишнього, щоби вкоротив страшні дні проби для Української Церкви і нації та дозволив зажити їй мирним життям „у народів вольних колі" на всіх українських прадідних землях.

(Кінець).

ДЕНЬ АМЕРИКАНЦЯ—1949

Неділя 15 травня була цьогорічним днем вшанування американського громадянства. В обходинах цього дня особливо вшанували дві групи — тут роджену молодь, що досягла віку і набуває право голосу та імігрантів з інших країн, які стали натуралізованими громадянами Злучених Держав. Проте, з кожним роком, обходини того дня набирають ширшого значіння — в цей день всі американці сходяться разом, визнаючи відповідальну ролю, що їм всім доводиться грати в житті країни. Цей день стає частиною ширшої програми, що її переводять протягом тижня до Дня Американця — або й цілий рік — краєві освітні, патріотичні організації, громадські, релігійні та інші групи й установи.

Між організаціями, які ширять серед американців свідомість обовязків та привілеїв, що накладає на них американське громадянство, є організація, що досліджує американську спадщину. Це є та організація, яка влаштувала обїздку потягу Свободи по цілій країні. Скрізь, де спинявся той потяг зі своїми історичними документами, відбувалися не тільки патріотичні обходини, але й поважні старання притягнути американців до більшої активности в щоденнім житті громади, стейту, країни. З тим наміром згадана організація опрацювала „девять приречень доброго, свідомого громадянина". Ось вони:

1. Буду брати участь у всіх виборах. Ознайомлюся з кандидатами та суперечними справами й буду старатися, щоби вибрано чесних та здібних урядників. Прийму на себе обовязки урядника, наколи зможу тим послужити громаді й країні.

2. Буду членом лави присяжних наколи мене покличуть.

3. Буду шанувати закони і дотримуватися їх. Буду помагати урядовим чинникам в боротьбі проти злочинности і буду свідчити на судах.

4. Свідомо платитиму належні з мене податки.

5. Буду працювати для миру, але віддано прийму на себе відповідальности в часі війни й шануватиму Прапор.

6. В думках, висловах та вчинках — в дома, в школі та у всіх випадках — буду уникати всякого групового упередження зогляду на клясу, расу чи релігію.

7. Буду підтримувати нашу систему народної освіти, стараючися всіма можливими способами про поліпшення шкіл в моїй громаді.

8. Буку старатися про поліпшення життя в моїй громаді.

9. Буду переводити в життя й ширити принципи доброго громадянства насамперед в моїм домі.

Але в сучасну добу американці повинні думати не тільки про свою громаду, стейт, чи країну, але й про цілий світ,, бо провід в громаді народів випав на долю їх країни. Оскільки на закордонну політику Злучених Держав впливає громадська опінія, є дуже важним, аби американські громадяни додали до вище згаданих девяти приречень ще й десяте.

10. Я ознайомлюся з важними справами закордонної політики, що стоять перед моєю країною і буду домагатися, визнавати й підтримувати розумні рішення.

Крім того, цього року, коли тисячі й тисячі американців виїздять до Европи в літі на відвідини, варто додати ще й одинадцяте приречення:

11. Перебуваючи в чужих країнах — або на відвідинах в моїй рідній країні — буду на практиці виконувати й пояснювати принципи американської демократії. Робитиму це без надмірного розхвалювання її добрих сторін, можливостей та ідеалів, але разом з тим не зменшуючи їх. Не буду ховати її хиби, але не буду перебільшувати їх. Відверто признаюся до відповідальности, яку маю на собі як американський громадянин, аби зробити Америку ліпщою.

День Американця, зі всіма обходами, святами, патріотичними виступами, співами, службами, є тільки одним днем в році. Але він нагадує всім громадянам — старим і новим — що кождий в році, де б вони не були — чи в дома, чи в чужій країні — є, або може бути Днем Американця.

Загальна Рада.

ПОМЕРЛА МАТИ МАКРИНА, ОСНОВНИЦЯ МАНАСТИРЯ СЕРЕД УКРАЇНЦІВ З ПІДКАРПАТТЯ

У неділю 8 травня померла несподівано від удару серця в Шікаґо ігуменя манастиря Сестер Чина СВВВ. в Юніонтавн, у стейті Пенсилвенія, преп. Мати Макрина у 70 році життя. Вона приїхала з Галичини за часів еп. СС. Ортинського до Филаделфії, а потім перейшла до сиротинця св. Миколая, заложеного угро-руським Грекокафтолическим Соединенієм коло Скрентону. Вона опісля заложила манастир на Горі св. Макрини в Юніонтавн, коло Питсбурґа.

Вол. Дубняк.

Слово нового імігранта

Теплого соняшного дня, нашого українського трагічного місяця травня, після десятьденної неспокійної подорожі хвилями Атлантику наш корабель пройшов повз Статуї Свободи і причалив до найбільшого світового порту Ню Йорку.

Скільки вражень. Душа відчуває щось особливе, а на думці одне:

Богу дякувати, довгорічне бездольне скитання по вічно неспокійній Европі закінчилось.

836 бувших ДП, а з них понад 200 українців, що прибули цим транспортом, як і багато тих, що прибули раніше нас, стали вільними людьми.

Я став на вільну землю Вашингтона. І я від щирої душі хочу сказати: Прийми ж привіт давно омріяна нами земле!

Привіт усім, хто прийшов нам на зустріч з конкретною допомогою в сьогоднішні дні, дні гарних, але порожних слів і промов, всім хто виявив себе справжнім християнином.

І особливо хочу передати свій привіт моїм дорогим землякам українцям уже довголітнім громадянам Америки, які десятками років не бачили Рідної Землі — України.

Ми принесли Вам подих Рідної Землі, Рідних Полтавських Степів, Запах Чорнозему і розквітлих вишневих садочків (хоч їх рубають і винищують, але вони відростають знову, як відростає українська душа), подих шумливого Дніпра.

Ми принесли Вам привіт від київської Софії і Золотоверхої Столиці.

В моєму житті залишився незабутній той час, коли мене привітала Америка, незабутній тому, що вона мене витала моєю рідною мовою. І саме це був для мене приклад, як справді повинні люди і цілі народи шанувати один одного, приклад людяности і справжньої демократії.

Незабутній тому, що мене молодого, вихованого в советській системі в комсомольському оточені українця витала українська американська молодь.

Саме це, що зустрічались представники одного молодого українського покоління, виховані зовсім в протилежних різко відмінних між собою обставинах, зустрілись діти одніеї сімї, буде для мене незабутнім.

І тому американській українській молоді я хочу передати привіт і щире велике Спасибі від моїх багатьох друзів і земляків бувших і ще багатьох теперішніх підсоветських молодих українців.

Часом можна було почути слова: не дуже захоплюйтесь Америкою, не ідеалізуйте її. І тут, мовляв, є багато того, що вимагає свого удосконалення.

Та наша відповідь на це така: Наші слова це є вияв душі, глибокий видих її, душі дошкульно наболілої, яка була майже викинена за борт життя, яка бурхалась безнадійно в його хвилях, як топленик в бушуючому океані, не бачучи порятунку.

Душі, яка цілком реально відчуває той катаклізм, перед яким стоїть сьогоднішній світ, яка нарешті ступивши на землю Вашингтона знайшла хоч і далекий може ще, але спасаючий вогник. Скажуть: доказів, фактів.

Та скільки б їх не було все ж таки тяжко зрозуміти ці слова людям, які знають це лише зі слів, які не пережили його на собі, які не відчули цієї великої трагедії в повній її глибині. Але зрозуміти треба, бо хто не зрозуміє цього, то лише йому самому, а не кому іншому, буде на шкоду. Тут принагідно хочеться сказати ще одну дуже важливу річ. Врятувати нас, кілька сотень ДП, це лише одна невеличка частина розвязання існуючої проблеми, але ніяк це не рятує сьогоднішньої ситуації. Це не відвертя катастрофи, яка висить над світом.

Не еміграцію треба рятувати, треба рятувати тих, що там лишилися за залізною заслоною, які, якби відкрилась та заслона, перейшли б всі до нас, включно з генералами і маршалами. Поховати сьогоднішню (за 25 років уже другу) еміграцію і на тому поставити крапку — доживемось до того, що третій еміграції буде уже нікуди ховатись.

Перед нами в нашій уяві як марево стоїть перед очима незабутня наша рідна Україна.

Ось стоять в повній своїй красі багаті природою, але понівечені і знищені антихристом українські села і міста. Рідні Полтавці немов раби на колгоспних ланах, друзі і товариші на чорноморських крейсарах, в ескадрах штурмових флотилій, при цехах запоріжсталі, харківського тракторного чи ростсільмашу. Багато з них з червоними зірками на грудях з комсомольськими квитками в кишенях, багато їх, які часто роками рідною мовою не говорять, бо не мають з ким говорити, яких часто ми забуваємо, ігноруємо або й проклинаємо, бо вважаємо їх втраченими для нас, для нашої України (еміґрантської, але не справжньої), але які залишились з українською душею з українським тризубом, затаєним глибоко в серці.

В уяві мільйони тих, які напівобірвані і голодні, які живуть на найбагатшій землі світу в найбільших злиднях і горю, ті, які немов раби гинуть в колгоспному ярмі і на фабриках советського капіталізму.

І нарешті, тисячі і мільйони тих, які вже роками, як і ми, не бачать рідних стріх, які блукають, также як ми, скитальськими дорогами, але Колими і Сибіру, які жадібно виглядають ізза колючих дротів концентраційних таборів і загратованих вікон вязниць.

Незабутніми перед нашими очима стоять сотні і тисячі тих наших друзів, знайомих і земляків, які залишилися там в таборах Німеччини і Австрії, які йшли разом з ними по тернистих скитальських дорогах. Душа і свідомість відчувають невідкладний обовязок допомогти їм в силу всіх своїх можливостей.

Забути їх, своїх друзів, а може й батьків чи дітей братів чи сестер значить зрадити їх, стати дезертиром, яких вони будуть проклинати.

Залишити їх забутими в нещасті, це значить поповнити найбільший гріх як християни.

Ми їх не забудемо. Дорогі Друзі, Земляки!

Ми памятаємо про Вас, ми допоможемо Вам, усім чим зможемо.

ДО ЛІСНИКІВ І ДЕРЕВНИКІВ

Головний Виділ Обєднання Українських Лісників і Деревників „Обулід" на еміграції в Німеччині уповажнив мене до заснування відділу „Обуліду" на терені Канади і до зорганізовання перебуваючих тут українських лісників і деревників.

Прохаю тому всіх лісників і деревників, членів „Обуліду" і нечленів зголошуватися до реєстрації, подаючи свої точні адреси.

Нових членів заздалегідь інформую, що „Обулід" є організацією чисто званевою, християнською, неполітичною, і непартійною. Писати проситься на таку адресу:

Stepan Jaciw
The Ontario Paper Co., Ltd.
Camp 11, Hem 10, Ont.

МАЄ ЧОТИРИ ДОЧКИ І — НЕ ПОСТАРІВСЯ!—Зліва це відомий фільмовий актор Роберт Йонґ, років 42, батько чотирьох доньок. Та так молодо виглядає, що треба було робити його „старим", щоб виглядав на батька, бо така роля йому припала в грі з Ширлі Темпл, яку всі памятаємо як „маленьку", але тут вона вже має 21 років, а в приватному житті ще й донечку.

Маніфестація в Балтімор

(Докінчення зі стор 1-шої)

зуміваючись з іншими представниками місцевих нових іміґрантів, та приготовляючи окремий з'їзд виключно для таких цілей, на якому цей Комітет був би створений. Ці перші наради закінчив коротко промовою і молитвою місцевий український православний священик, о. Запарнюк.

Після цих початкових нарад нові іміґранти були гостями місцевого Видавництва „Балтімор Нюз Повст", що приготовило для них перекуску. В Год. 1-шій вполудне почалася загальна парада вулицями міста, в якій українці творили найчисленнішу групу між всіми іншими етнічними групами. Українці мали місце безпосередньо після Армії. Перед українською групою йшла почесна сторожа американських скавтів, а на чолі цеї групи йшов заступник губернатора О'Даннел, члени стейтової Комісії для ДП та представники ЗУАДКомітету і місцевого громадянства. Українці мали свій гарно прибраний українськими відзнаками, прапорами і написами „флоут", на якому їхали дівчата в народних костюмах. Похід перейшов вулицями ціле місто, а для нових українських іміґрантів було призначене місце на репрезентаційній трибуні обабіч губернатора. Під час маніфестації д-р Ґалан на запрошення губернатора Лейна прочитав в українській мові урядовий текст приречення вірности на американський прапор, а нові іміґранти це приречення слово за словом повторювали. Опісля один з американських скавтів прочитав те саме приречення в оригінальній англійській мові. Під час цілої імпрези кожний з нових іміґрантів держав в руках малий американський прапорчик.

Після паради під вільним небом, що тривала повних 4 години, нові іміґранти та представники стейтових властей, ЗУАДКомітету і місцевого громадянства знову зібралися в авдиторії Петерсон Гай Скул, де губернатор Лейн виголосив промову, вітаючи нових громадян українського роду. Нові іміґранти відспівали губернаторові многоліття. Після того полагоджувано ще всілякі місцеві справи. Місцева преса подала обширні повідомлення з цеї цілої імпрези на своїх перших шпальтах.

ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ РАДИ МІНІСТРІВ

Париж, 16 травня. — Напередодні заповідженої на 23-го травня конференції Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в справі Німеччини, заступники міністрів західних союзників вже в суботу почали вступні наради щодо порядку нарад міністрів та їх спільного становища в поодиноких справах. З американського боку в нарадах, що тривали дві години, взяли участь д-р Філіп Джесуп та Чарлз Е. Боглен з департаменту стейту. З поінформованих джерел заявляється, що західні союзники на цій конференції держатимуться головних принціпів, що їх вже в тій справі встановлено їх міністрами закордонних справ у Вашинґтоні; амбасадори тепер мають за завдання встановити тільки подробиці і тактику.

„МАЛИЙ ОКУПАЦІЙНИЙ СТАТУТ" ДЛЯ БЕРЛІНА

Берлін, 16 травня. — Західні союзники встановили для своїх секторів Берліна своєрідний „малий окупаційний статут", що признає широке самоуправління для німців та ґарантує населенню основні вольності. З поінформованих джерел заявляють, що цей статут мусів би стати базою будь-яких переговорів зі Советами для об'єднання міста під одною адміністрацією та під чотиродержавною контролею.

УКРАЇНСЬКУ РОДИНУ ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ АДОПТУВАЛО МІСТО КЛЕРМОНТ В КАЛІФОРНІЇ

У річницю її приїзду до Злучених Держав, 14 травня, місто Клермонт, у Каліфорнії адоптувало українську родину Савицьких. Вони приїхали з Зальцбурґа, в Австрії. Родина складається з Аделі, Савицької, її матері Елизабети Ґінейко і двох доочк, Наталії й етяни. Після їхнього приїзду до Клермонту мати дістала працю в бурсі при каледжу в сусіднім містечку Помона, Тетяна в бюрі каледжу, а Наталія пішла бавити діти до оного дому. Домашнє господарство для всіх веде пані Ґінейко. Вони всі вчаться англійської мови і поводяться взірцево. Місто адоптовало їх як першу родину на складенім пляні допомоги для приїжджаючих Ді Пі, як про це сповіщає кореспондент щоденника Крисчієн Сайенс Монітор. Савицькі вислали вже запевнення праці для д-ра Вячеслава Віхтинського.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохаєтеся на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,926 Сабор Павлини з дому Чайковська з с. Колтова, Золочів, від Чорна Анни з дому Чайковська.

17,927 Скунеман стрийків з Рожнітова, олехова, Долина, від Скунеман Ольги д. Івана.

17,928 Кеніґ Федя — від Кеніґ Стефана.

17,929 Цап Пазьки з села Стрепкова, Камінка Струмилова, від Івашків Катерини.

17,930 Пукас Семена дядька від Пукас Василя.

17,931 Демидчук Семена та решти громадян з м. Буська, Камінка Струмилова, від Чучман Ілярія с. Теодора.

17,932 Українців братів просять „Історію України" (Аркаса) скитальці, що перебувають в шпиталі; Вишинський Володимир.

17,933 Антоняк Іпатія батька з с. Врублівці, Камян. Пол., від Антоняк Надії.

17,934 Юрчишин Василя сткрийка і Юрчишин Віктора від Юрчишин Олени д. Павла з с. Жекочів, Городенка.

17,936 Логазюк Корнія брата з с. Жабинці, Камян. Под., від Турський Івана.

17,937 Червак Гринька з с. Яблонів, Рогатин, від Параски д. Насті Червак зам. Чабан.

17,938 Американських громадян з м. Тернополя! П-тво Кривий, пришліть аплікації на виїзд зі скитальщини. Я здібний до всякої праці, стократно віддячусь, від Крамар Володимира.

17,939 **До таборових управ на скитальщині:** Проситься звідомити по таборах, що за Соколовським Петром, Федьком і Тодосом та за Рундюк Іваном і Степаном з с. Красноселець і Голодівки, Збараж, пошукує сестра з Америки Соколовська Василина зам. Сосницька. Голоситься на ч. 17,939.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на пароплаві „Дженерал Елтінґер" до порту в Бостоні в дні 16-го травня:

Гнатів Осип, Марія, Богдан, Володимир; Гоголь Василь, Марія, Михайло, Микола, Ольга; Головатий Михайло; Кузань Богдан, Анна, Іван; Лютий Петро, Уляна, Віктор; Магун Володимир; Оленський Василь, Романа, Андрій; Пастернак Григорій; Пастернак Степан; Пукіш Петро, Юлія, Стефанія, Ірина, Богдан; Романик Софія, Ернестина; Солтис Мирослав; Шлапак Стефанія, Віра; Вознюк Федір, Ліда, Ніна, Татяна, Марія, Микола, Зінаїда, Надія; Зацепило Іван, Ліда, Юрій, Роза; Загородський Олександер; Злукта Микола, Анна, Ігор, Євгенія; Нистрицький Микола, Євгенія, Всеволод; Гладаш Петро, Ольга; Грицак Ярослав, Катерина, Ігор, Мирослав; Кашинський Осип; Луців Михайло, Чеслава, Славомир; Мочула Григорій; Муча Іван, Анна; Неприцький Олександер, Марія; Оренчук Володимир, Ярослава, Роксанда; Слинько Сергій, Галина; Соколовський Всеволод; Тихий Микола, Стефанія; Тищенко Павло, Володимир; Данько Михайло; Щербаченко Олександер, Ангелина, Ірина; Волковець Петро, Василина, Григорій, Надія, Олексій.

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на пароплаві „Дженерал Говз" до порту в Бостоні в дні 16-го травня:

Футяк Іван, Павлина, Юрій; Медуниця Михайло, Марія, Валентина, Віктор; Петеркіль Казимир, Параска, Станіслав, Ольга; Баранецький Іван, Анастазія, Ірина; Ґегелик Еміліян, Варвара, Богдан; Фіґлюс Богдан; Филипович Евстахій, Зеновія; Яросевич Євген; Кащук Михайло, Надія, Ляриса; Коник Гриць, Анна, Василь, Анастазія; Лощенко Ніна, Неля; Міляновський Петро, Ірина; Моклович Марія; Пайца Осип; Барчишин Володимир, Леонія, Степан; Жлоба Яків.

Українці, що приїжджають старання ЗУАДКомітету на пароплаві „Дженерал Мерсі" до Ню Йорку в дні 17-го травня:

Дудок Михайло, Катерина, Григорій, Василь, Роман; Янкевич Осип; Явдошин Василь, Ольга, Володимир; Комлева Катерина; Пивко Тимофій, Олена; Куцан Люба; Литвишко Василь, Марія; Марків Павлина; Матвієнко Константин, Евстахія, Галина, Людмила; Осташ Петро, Софія, Ольга, Андрій; Потапенко Петро, Катерина; Сидляр Теодор, Анна, Михайло; Щербан Василь, Юстина, Володимир; Вішка Семен, Марія, Ярослав; Ворох Степан, Марія, Богдан, Святослав; Ворох Володимир, Марія, Любомир, Звенислав; Добчанський Василь, Євгенія, Христина; Гарматій Петро; Гнатишак Юрій, Ольга, Софія; Гошовський Василь; Кімак Михайло, Ірина, Галина; Малюк Михайло, Катерина; Олешко Валентин, Марія, Богдан, Оксана; Подоляк Андрій; Печончик Гнат, Люба, Софія; Вус Марія; Нахсня Гаврило.

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на пароплаві „Марін Марлін" до Ню Йорку дня 18-го травня:

Крук Іван, Степан; Куривчак Катерина, Євген, Осип, Богдан; Лисак Денис, Віра; Попович Богдан, Ольга, Орест; Сухенко Іван, Олександра, Катерина, Маріянна; Ващенко Олександер, Катерина, Раїса, Микола; Бадарюк Михайло; Баланецька Ольга, Юліян, Лівія, Зірка, Богдан; Деркач Михайло; Дюг Ігор; Ровдич Самуїл, Орися, Святослав; Гречка Ярослав, Марія; Іванів Андрій, Наталія; Підшкуренко Ніна; Дубовик Алісія, Віктор, Галина; Китастий Іван, Анна; Китастий Григорій; Мельник Анна.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 30. квітня 1949 року помер у 61. році життя

ВАСИЛЬ КІЛЕР,

член Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл.

Покійний походив зі села Сарафинці, пов. Городенка, Західна Україна. Полишив у смутку жену і одного сина Івана.

Похорон відбувся 5. травня при участи родини, членів від. 221 і знайомих з укр. гр.-катол. церкви св. Николая на цвинтар св. Николая. — В. Н. П.!

Т. Шпікула, секр.

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

(Продовження зі стор. 2-гої).

погане. Якщо Петро й Катерина називались „благочестивішими" й великими, то чим же Сталін гірший за них? Якщо можна вбивати своїх синів, жінок і чоловіків, а потім розпутничати і все таки залишатися „благочестивішими", то виходить, що або зовсім немає об'єктивної істини, або ж її нема у тих, хто вважає цих катів за „благочестивіших". Ах, як би мені хотілося втекти від усіх малих і великих деспотів і мучителів, утекти на край світу, щоб не бачити й не чути їхніх кривавих справ!

— Ні, братику мій, — засміявся „самостійник", — світ так побудоване, що хочеш-не-хочеш, а доведеться вирішувати: „чи з нами, чи проти нас". Середини бути не може. А якщо опинишся між тими й тими, ще більше буде горя — обидві сторони почнуть лупити тебе. Від цих речей нікуди не втечеш. Лев Толстой усе життя збирався втекти і не міг. А коли, нарешті, зважився, то не пішов, а поїхав на плоді культури — потязі... І все ж не доїхав до істини.

— Вистачить, товариші, досить: голова обертом іде від усіх цих протиріч; — устряв третій слухач із Харкова. Це безнастанне самотерзання, биття в стіну головою... Давайте краще занурімося в Нірвану і забудемо цю страшну дійсність.

— Так, зараз ляжемо спати, — погодився „самостійник", але на сон грядущий мушу вам сказати, що я все ж таки вірю в прихід таких часів, коли над людством буде панувати тільки одна думка, одні ідеї, і буде „одна отара і один Пастир"...

Розмова стихла. Тільки чути було стукіт коліс, які виводили здавалося, все ті самі слова:

— Буде так, буде так, буде так!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 21. травня, в годині 7. ввечір, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори.

АКРОН, О. — Повідомляємо членів Бр. Сош. св. Духа,б від. 295, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. травня, в годині 1:30, в гали церковній на розі Washington & Able St. Просимо прийти на ці збори, бо є деякі справи до полагодження. — П. Славич, предс.; Н. Сорока, кас.; В. Пулк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 117, відбудуться в суботу, 21. травня, в годині 8. ввечір, в церковній салі св. Юрія, 28. Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свої вкладки. Також просимо членів, хто має діти або знайомих, вписати їх в члени У. Н. Союзу. — Уряд.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ПОШУКУВАННЯ

Mr. PETRO i Mrs. ANNA BOJKO KOWALCZUK
P. O. Box 172, Helmetta, N. J.
пошукують братанича **ВАСИЛЯ БОЙКА**, сина Василя, років 37-38, родом з Куропатник, пов. Рогатин, та прохають вістку про нього подати на їх адресу.

Українські часописи в Австрії та Німеччині зволять передрукувати це оголошення.

АННУ ПОЛЬЦК, з дому **ПЯДИК**, пов. Коломия, пошукує **НЕСТОР СКОРОДІЙ**. Хто знає про неї, або вона сама, прошу подати вістку на адресу:

MARY NEBESKA,
85 Buena Vista Avenue,
Yonkers 2, N. Y.

Професійні Оголошення

ТАРЗАН, ч. 2094. Тарзан зловлений.

WITH THE STEALTH OF A JUNGLE CAT THE APE-MAN APPROACHED THE TENT.

ASSURED BY THEIR HEAVY BREATHING THAT ALL WERE ASLEEP, HE SLIPPED INSIDE AND CREPT TO THE HEAD OF ONE COT.

FEELING BENEATH THE PILLOW HE FOUND THE THIEF'S JEWEL POUCH.

BUT AS HE DREW IT FORTH, THE GANGSTER SUDDENLY ROUSED AND CLUTCHED TARZAN'S HAND.

-2094-

З скритістю кота з нетрів малпочоловік зближався до шатра.

Впевнившися з важкого віддиху, що всі сплять, Тарзан втиснувся крадьки до середини і підліз до голови одного ліжка.

Він помацав під подушкою і найшов торбу з діямантами злодія.

Одначе, як він витягав руку, злодій нагло збудився і вхопив Тарзана за руку.